UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

13 päivänä syyskuuta 2017 *

[Teksti oikaistu 27.10.2017 annetulla määräyksellä]

Kumoamiskanne – EAKR – Taloudellisen tuen alentaminen – Interreg II/C ”Rein-Maasin tulvat” -ohjelma – Päätöksen tekemisen määräajan ylittäminen – Olennaisten menettelymääräysten rikkominen – Kanne, joka on selvästi hyväksyttävä

Asiassa T-119/10,

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään aluksi Y. de Vries, J. Langer ja C. Wissels, sittemmin J. Langer, M. Bulterman ja B. Koopman,

kantajana,

jota tukevat

Belgian kuningaskunta, asiamiehinään aluksi M. Jacobs ja T. Materne, sittemmin Jacobs ja J.-C. Halleux,

ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään aluksi G. de Bergues ja B. Messmer, sittemmin J. Bousin ja M. D. Colas,

väliintulijoina,

vastaan

[Oikaistu 27.10.2017 annetulla määräyksellä] **Euroopan komissio**, asiamiehinään W. Roels ja A. Steiblytė,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 23.12.2009 tehdystä komission päätöksestä K(2009) 10712, jolla on alennettu Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) komission 18.12.1997 tekemän päätöksen K(97) 3742 (EAKR N:o 970010008) nojalla Interreg II/C -yhteisöaloiteohjelmalla ”Rein-Maasin tulvat” Belgian kuningaskunnalle, Saksan liittotasavallalle, Ranskan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle ja Alankomaiden kuningaskunnalle myönnettyä tukea,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Gratsias sekä tuomarit I. Labucka (esittelevä tuomari) ja I. Ulloa Rubio,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

määräyksen

Oikeudellinen kehys

1 Ohjelmakausilla 1989–1993 ja 1994–1999 rakennerahastoihin sovelletut säännöt (mm. tavoitteiden, ohjelmasuunnittelun, maksujen, hallinnon, valvonnan ja rahoitusoikaisujen osalta) vahvistettiin rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa 24.6.1988 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2052/88 (EYVL 1988, L 185, s. 9), jota on muutettu erityisesti 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2081/93 (EYVL 1993, L 193, s. 5), sekä rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen (ETY) N:o 2052/88 soveltamisesta 19.12.1988 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4253/88 (EYVL 1988, L 374, s. 1), jota on muutettu 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2082/93 (EYVL 1993, L 193, s. 20).

2 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos toiminnan tai toimenpiteen toteuttaminen ei ilmeisesti oikeuta siihen myönnettyyn rahalliseen tukeen tai osaan siitä, komissio tekee tapauksesta aiheellisen tutkimuksen yhteistyöhön osallistumista noudattaen, pyytäen erityisesti asianomaista jäsenvaltiota tai muita tämän toiminnan täytäntöönpanoa varten nimeämiä viranomaisia esittämään havaintonsa määräajassa.

2. Tämän tutkimuksen perusteella komissio voi vähentää asianomaiseen toimintaan tai toimenpiteeseen annettua tukea tai pidättää sen, jos tutkimus paljastaa epäsäännöllisyyksiä tai sellaisen huomattavan muutoksen, jolle ei ole pyydetty komission hyväksyntää ja joka vaikuttaa toiminnan tai toimenpiteen laatuun tai niihin olosuhteisiin, joissa ne pannaan täytäntöön.

– –”

3 Asetukset N:o 2052/88 ja N:o 4253/88 korvattiin 1.1.2000 alkaen rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 21.6.1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1260/1999 (EYVL 1999, L 161, s. 1).

4 Asetuksen N:o 1260/1999 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseinen asetus ei estä jatkamasta tai muuttamasta, mukaan lukien sen peruuttaminen kokonaan tai osittain, tukitoimea, jonka neuvosto tai komissio on hyväksynyt asetuksen N:o 2052/88, asetuksen N:o 4253/88 tai muun kyseiseen tukitoimeen 31.12.1999 sovellettavan lainsäädännön perusteella.

5 Asetus (EY) N:o 1260/1999 kumottiin Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä 11.7.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1083/2006 (EUVL 2006, L 210, s. 25).

6 Asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklassa, jonka otsikko on ”Menettely”, säädetään seuraavaa:

”1. Ennen rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemistä komissio panee menettelyn vireille ilmoittamalla jäsenvaltiolle alustavat päätelmänsä ja pyytämällä jäsenvaltiota toimittamaan huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa. Kun komissio ehdottaa ekstrapolaatioon perustuvaa tai kiinteämääräistä rahoitusoikaisua, jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus kyseisiä aineistoja tutkimalla osoittaa, että sääntöjenvastaisuus ei tosiasiassa ole ollut niin laaja kuin komissio arvioi. Sovittuaan asiasta komission kanssa jäsenvaltio voi rajoittaa tämän tutkimuksen laajuuden aiheelliseen aineiston osaan tai otokseen. Aineistojen tutkimiseen varattu aika saa asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta olla enintään toiset kaksi kuukautta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräajan jälkeen.

2. Komissio ottaa huomioon kaikki jäsenvaltion 1 kohdassa mainittujen määräaikojen kuluessa toimittamat todisteet.

3. Jos jäsenvaltio ei hyväksy komission alustavia päätelmiä, komissio kutsuu jäsenvaltion järjestämäänsä kuulemiseen, jossa molemmat osapuolet pyrkivät kumppanuuteen perustuvan yhteistyön avulla pääsemään sopimukseen huomautuksista ja niistä tehtävistä päätelmistä.

4. Jos sopimukseen päästään, jäsenvaltio voi käyttää uudelleen asianomaisia yhteisön varoja 98 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

5. Jos sopimukseen ei päästä, komissio tekee päätöksen rahoitusoikaisusta kuuden kuukauden kuluessa kuulemisesta ottaen huomioon kaikki menettelyn kuluessa toimitetut tiedot ja huomautukset. Jos kuulemista ei pidetä, kuuden kuukauden määräaika alkaa kahden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona komissio lähetti kutsun kuulemiseen.”

7 Asetuksen N:o 1083/2006 105 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtymäsäännökset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus ei estä jatkamasta tai muuttamasta, kokonaan tai osittain peruuttaminen mukaan luettuna, rakennerahastojen osarahoittamaa tukitointa tai koheesiorahaston osarahoittamaa hanketta, jonka komissio on hyväksynyt asetusten (ETY) N:o 2052/88, (ETY) N:o 4253/88, (EY) N:o 1164/94 ja (EY) N:o 1260/1999 perusteella tai muun kyseiseen tukitoimeen 31 päivänä joulukuuta 2006 sovellettavan lainsäädännön perusteella, jota sen jälkeen sovelletaan kyseiseen tukitoimeen tai hankkeeseen sen sulkemiseen asti.”

8 Asetuksen N:o 1083/2006 108 artiklassa, jonka otsikko on ”Voimaantulo”, säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Edellä 1–16, 25–28, 32–40, 47–49, 52–54, 56, 58–62, 69–74, 103–105 ja 108 artiklan säännöksiä sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä ainoastaan kauden 2007–2013 ohjelmiin. Muita säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007.”

9 Asetus N:o 1083/2006 kumottiin Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä 17.12.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1303/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 320 ja oikaisu EUVL 2016, L 200, s. 140).

10 Asetuksen N:o 1303/2013 145 artiklassa säädetään rahoitusoikaisuista seuraavaa:

”1. Ennen rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemistä komissio panee menettelyn vireille ilmoittamalla jäsenvaltiolle tarkastelunsa alustavat päätelmät ja pyytämällä jäsenvaltiota toimittamaan huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.

2. Jos komissio ehdottaa ekstrapolaatioon perustuvaa tai kiinteämääräistä rahoitusoikaisua, jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus osoittaa kyseiseen asiakirja-aineistoon perustuvalla tutkimuksella, että sääntöjenvastaisuus ei tosiasiassa ole niin laaja kuin komissio arvioi. Sovittuaan asiasta komission kanssa jäsenvaltio voi rajoittaa tämän tutkimuksen laajuuden sopivaan aineiston osaan tai otokseen. Aineistojen tutkimiseen varattu aika saa asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta olla enintään toiset kaksi kuukautta 1 kohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräajan jälkeen.

3. Komissio ottaa huomioon kaikki jäsenvaltion 1 ja 2 kohdassa mainittujen määräaikojen kuluessa toimittamat todisteet.

4. Jos jäsenvaltio ei hyväksy komission alustavia päätelmiä, komissio kutsuu jäsenvaltion järjestämäänsä kuulemiseen, jotta varmistetaan, että kaikki asiaankuuluvat tiedot ja huomautukset ovat käytettävissä rahoitusoikaisun soveltamista koskevien komission päätelmien perustana.

5. Jos asiassa päästään sopimukseen ja rajoittamatta tämän artiklan 7 kohdan soveltamista, jäsenvaltio voi käyttää asianomaiset varat tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston varat uudelleen 143 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

6. Rahoitusoikaisujen soveltamista varten komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksillä päätöksen kuuden kuukauden kuluessa kuulemisesta tai lisätietojen vastaanottamisesta, jos jäsenvaltion kanssa on kuulemisen perusteella sovittu lisätietojen toimittamisesta. Komissio ottaa huomioon kaikki menettelyn kuluessa toimitetut tiedot ja huomautukset. Jos kuulemista ei pidetä, kuuden kuukauden määräaika alkaa kahden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona komissio lähetti kutsun kuulemiseen.

7. Jos komissio 75 artiklan mukaisia tehtäviä suorittaessaan tai Euroopan tilintarkastustuomioistuin havaitsee sääntöjenvastaisuuksia, jotka ovat osoitus vakavasta puutteesta hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaassa toiminnassa, niihin perustuvalla rahoitusoikaisulla pienennetään rahastoista tai Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta toimenpideohjelmalle osoitettua tukea.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta, kun kyseessä on hallinto- ja valvontajärjestelmän tehokasta toimintaa koskeva vakava puute, joka on ennen päivää, jona komissio tai Euroopan tilintarkastustuomioistuin on havainnut sen,

a) tuotu esille komissiolle varainhoitoasetuksen 59 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitetussa johdon vahvistuslausumassa, vuotuisessa tarkastuskertomuksessa tai tarkastuslausunnossa taikka tarkastusviranomaisen komissiolle toimittamissa muissa tarkastuskertomuksissa ja toteutetuissa asianmukaisissa toimenpiteissä, tai

b) johtanut jäsenvaltion toteuttamiin tarkoituksenmukaisiin korjaaviin toimiin.

Hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaan toiminnan vakavien puutteiden arvioinnin on perustuttava asiaankuuluvien johdon vahvistuslausumien, vuotuisten tarkastuskertomusten ja tarkastuslausuntojen toimittamisen ajankohtana sovellettavaan lainsäädäntöön.

Päättäessään rahoitusoikaisusta komissio

a) noudattaa suhteellisuusperiaatetta ottamalla huomioon hallinto- ja valvontajärjestelmän tehokkaan toiminnan vakavan puutteen luonteen ja vakavuuden sekä sen rahoitusvaikutukset unionin talousarvioon;

b) kiinteämääräisen tai ekstrapoloidun oikaisun soveltamiseksi jättää ottamatta huomioon jäsenvaltion aiemmin havaitsemat sääntöjenvastaiset menot, joiden osalta tilitystä on mukautettu 139 artiklan 10 kohdan mukaisesti, ja menot, joiden laillisuuden ja asianmukaisuuden arviointi on meneillään 137 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

c) ottaa huomioon jäsenvaltion menoihin soveltamat kiinteämääräiset tai ekstrapoloidut oikaisut sellaisten muiden vakavien puutteiden osalta, jotka jäsenvaltio on havainnut määrittäessään unionin talousarviolle koituvaa jäännösriskiä.

8. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahastokohtaisissa säännöissä voidaan vahvistaa lisää menettelyä koskevia sääntöjä 144 artiklan [7] kohdassa tarkoitetuille rahoitusoikaisuille.”

11 Asetuksen N:o 1303/2013 152 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämä asetus ei vaikuta sellaisen tuen jatkamiseen tai muuttamiseen, mukaan lukien sen peruuttaminen kokonaan tai osittain, jonka komissio on hyväksynyt asetuksen (EY) N:o 1083/2006 tai muun, 31 päivänä joulukuuta 2013 kyseiseen tukeen sovellettavan lainsäädännön nojalla, jota siten sovelletaan kyseiseen tukeen tai toimiin niiden päättymiseen saakka. Tätä kohtaa sovellettaessa tuki käsittää toimintaohjelmat ja suurhankkeet.

2. Asetuksen (EY) N:o 1083/2006 mukaisesti esitetyt tai hyväksytyt tukihakemukset pysyvät voimassa.

3. Jos jäsenvaltio käyttää 123 artiklan 3 kohdassa säädettyä mahdollisuutta, se voi toimittaa komissiolle pyynnön siitä, että asetuksen (EY) N:o 1083/2006 59 artiklan 1 kohdan b alakohdasta poiketen hallintoviranomainen suorittaa myös todentamisviranomaisen tehtävät asetuksen (EY) N:o 1083/2006 perusteella toteutettavissa vastaavissa toimenpideohjelmissa. Pyyntöön on liitettävä tarkastusviranomaisen arviointi. Jos komissio on tarkastusviranomaiselta ja omista tarkastuksistaan saatujen tietojen perusteella vakuuttunut siitä, että näiden toimenpideohjelmien hallinto- ja valvontajärjestelmät toimivat tehokkaasti ja ettei niiden toimintaa haittaa se, että hallintoviranomainen suorittaa todentamisviranomaisen tehtävät, se ilmoittaa jäsenvaltiolle kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, että se on hyväksynyt pyynnön.”

12 Asetuksen N:o 1303/2013 153 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kumotaan asetus (EY) N:o 1083/2006 1 päivästä tammikuuta 2014, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 152 artiklan säännösten soveltamista.

2. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä XIV olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.”

13 Asetuksen N:o 1303/2013 154 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tämän asetuksen 20–24 artiklaa, 29 artiklan 3 kohtaa, 38 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sekä 58, 60, 76–92, 118, 120, 121 ja 129–147 artiklaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2014.

Tämän asetuksen 39 artiklan 2 kohdan seitsemännen alakohdan toista virkettä ja 76 artiklan viidettä kohtaa sovelletaan siitä päivästä, jona määrärahojen vapauttamista koskeva varainhoitoasetuksen muutos on tullut voimaan.”

Asian tausta

14 Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyi 18.12.1997 tekemällään päätöksellä K(97) 3742 yhtenäisen ohjelma-asiakirjan, joka koski tuen myöntämistä Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) Interreg II/C -yhteisöaloiteohjelman puitteissa toteutettavalle toimenpideohjelmalle tavoitteiden 1, 2 ja 5 b) osalta tukikelpoisille alueille sekä muille alueille Belgian kuningaskunnassa, Saksan liittotasavallassa, Ranskan tasavallassa, Luxemburgin suurherttuakunnassa ja Alankomaiden kuningaskunnassa ja jossa vahvistettiin EAKR:stä myönnettävän tuen enimmäismääräksi 137 118 000 euroa.

15 Komission 25.2.2000 antamalla päätöksellä K(2000) 300 kyseinen enimmäismäärä nostettiin 141 077 000 euroon.

16 Alankomaiden viranomaiset toimittivat loppusuorituspyynnön 21.3.2003 päivätyllä kirjeellä.

17 Komissio suoritti kesäkuun 2004 ja kesäkuun 2005 välisenä aikana useita tarkastuskäyntejä, jotka liittyivät EAKR:stä ohjelmakaudella 1994–1999 yhteisrahoitettuja ohjelmia koskevaan lopputarkastukseen.

18 Komissio toimitti tarkastuskertomuksensa 7.9.2005 ja 24.1.2006 päivätyissä kirjeissä. Hollanninkielinen versio toimitettiin Alankomaiden viranomaisille 7.2.2006, ja siinä todettiin joitakin sääntöjenvastaisuuksia.

19 Alankomaiden viranomaiset esittivät huomautuksensa kyseisestä tarkastuskertomuksesta ja toimittivat uusia tietoja.

20 Komissio toimitti lopullisen tarkastuskertomuksen Alankomaiden viranomaisille 14.5.2008 päivätyssä kirjeessä asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan mukaisesti. Hollanninkielinen versio toimitettiin kyseisille viranomaisille 15.9.2008.

21 Alankomaiden viranomaiset toimittivat uusia tietoja 23.2.2009 pidetyn kuulemisen jälkeen.

22 Komissio alensi 23.12.2009 tekemällään päätöksellä K(2009) 10712, jolla on alennettu Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) komission 18.12.1997 tekemän päätöksen K(97) 3742 (EAKR N:o 970010008) nojalla Interreg II/C -yhteisöaloiteohjelmalla ”Rein-Maasin tulvat” Belgian kuningaskunnalle, Saksan liittotasavallalle, Ranskan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle ja Alankomaiden kuningaskunnalle myönnettyä tukea (jäljempänä riidanalainen päätös) EAKR:stä myönnettävän tuen kokonaismäärää 7 066 643 eurolla.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

23 Alankomaiden kuningaskunta nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 5.3.2010 jättämällään kannekirjelmällä.

24 Unionin yleinen tuomioistuin tiedusteli 11.8.2010 asianosaisilta mahdollisuudesta lykätä esillä olevan asian käsittelyä joko siihen asti, että asiassa T-265/08, Saksa v. komissio, ja asiassa T-270/08, Saksa v. komissio, annettuja unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuja koskeva muutoksenhakuaika on päättynyt, tai siihen asti, että unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa valituksista, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen kyseisissä asioissa antamista ratkaisuista.

25 Asian käsittelyä päätettiin lykätä unionin yleisen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtajan 13.9.2010 antamalla määräyksellä joko siihen asti, että asiassa T-265/08, Saksa v. komissio, ja asiassa T-270/08, Saksa v. komissio, annettuja unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuja koskeva muutoksenhakuaika on päättynyt, tai siihen asti, että unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa valituksista, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen kyseisissä asioissa antamista ratkaisuista.

26 Unionin tuomioistuin antoi 24.6.2015 tuomion Saksa v. komissio (C-549/12 P ja C-54/13 P, EU:C:2015:412; jäljempänä valituksesta annettu tuomio), jolla kumottiin näissä asioissa kyseessä olevat vuotta 2000 edeltävään rahoitusohjelmaan liittyvät rahoitusoikaisut, ja otti omasta aloitteestaan huomioon sen, että komissio ei ollut noudattanut asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

27 Valituksesta annetulla tuomiolla kumottiin myös tuomio 19.9.2012, Saksa v. komissio (T-265/08, EU:T:2012:434) ja tuomio 21.11.2012, Saksa v. komissio (T-270/08, ei julkaistu, EU:T:2012:612), koska unionin yleinen tuomioistuin oli hylännyt Saksan liittotasavallan nostamat kanteet.

28 Unionin yleinen tuomioistuin pyysi 2.7.2015 asianosaisia toimittamaan huomautuksensa valituksesta annetun tuomion vaikutuksesta käsiteltävään asiaan.

29 Alankomaiden kuningaskunta toimitti huomautuksensa 13.7.2015 ja komissio 15.7.2015.

30 Alankomaiden kuningaskunta väitti huomautuksissaan, että riidanalainen päätös on kumottava sillä perusteella, että komissio ei ole noudattanut asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

31 Komissio puolestaan kiinnitti unionin yleisen tuomioistuimen huomion valituksiin, jotka oli pantu vireille tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-111/12, ei julkaistu, EU:T:2015:28) ja tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-109/12, ei julkaistu, EU:T:2015:29), joilla unionin yleinen tuomioistuin oli kumonnut esillä olevat, vuotta 2000 edeltäviin rahoitusohjelmiin liittyviä rahoitusoikaisuja koskevat päätökset sillä perusteella, että komissio ei ollut noudattanut asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

32 Belgian kuningaskunta toimitti 20.5.2015 ja Ranskan tasavalta 28.5.2015 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon väliintulohakemukset, joissa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen Alankomaiden kuningaskunnan vaatimuksia. Väliintulohakemukset hyväksyttiin unionin yleisen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtajan 4.8.2015 antamalla määräyksellä.

33 Belgian kuningaskunta ja Ranskan tasavalta toimittivat väliintulokirjelmänsä ja asianosaiset toimittivat niitä koskevat huomautuksensa ennen asetettujen määräaikojen päättymistä.

34 Asian käsittelyn mahdollista lykkäämistä ajatellen unionin yleinen tuomioistuin pyysi 16.12.2015 asianosaisia toimittamaan huomautuksensa siitä, miten valitukset, jotka komissio on tehnyt tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-111/12, ei julkaistu, EU:T:2015:28), tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-109/12, ei julkaistu, EU:T:2015:29) ja tuomiosta 15.7.2015, Portugali v. komissio (T-314/13, ei julkaistu, EU:T:2015:493), vaikuttavat käsiteltävään asiaan.

35 Komissio ilmoitti 22.12.2015 päivätyllä kirjeellä ja Alankomaiden kuningaskunta 4.1.2016 päivätyllä kirjeellä, etteivät ne vastustaneet esillä olevan asian käsittelyn lykkäämistä siihen asti, että unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa yhdistetyissä asioissa C-139/15 P ja C-140/15 P, komissio v. Espanja, ja asiassa C-495/15 P, komissio v. Portugali.

36 Esillä olevan asian käsittelyä päätettiin lykätä unionin yleisen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtajan 12.1.2016 antamalla päätöksellä siihen asti, että unionin tuomioistuin antaa tuomionsa yhdistetyissä asioissa C-139/15 P ja C-140/15 P, komissio v. Espanja, ja asiassa C-495/15 P, komissio v. Portugali.

37 Unionin tuomioistuin hylkäsi 21.9.2016 antamallaan tuomiolla komissio v. Espanja (C-139/15 P, EU:C:2016:707) ja 21.9.2016 antamallaan tuomiolla komissio v. Espanja (C-140/15 P, EU:C:2016:708) valitukset, jotka oli tehty tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-111/12, ei julkaistu, EU:T:2015:28) ja tuomiosta 20.1.2015, Espanja v. komissio (T-109/12, ei julkaistu, EU:T:2015:29).

38 Koska unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin, esittelevä tuomari siirrettiin viidenteen jaostoon, jonka käsiteltäväksi tämä asia näin ollen siirrettiin.

39 Alankomaiden kuningaskunta toimitti 27.10.2016 päivätyllä kirjeellä unionin yleiseen tuomioistuimeen hakemuksen käsittelyn aloittamiseksi uudelleen, ja samassa yhteydessä se toisti myös 13.7.2015 päivätyssä kirjeessä ilmaisemansa näkemyksen ja pyysi unionin yleistä tuomioistuinta ratkaisemaan käsiteltävän asian työjärjestyksensä 132 artiklan perusteella.

40 Asia C-495/15 P poistettiin unionin tuomioistuimen rekisteristä unionin tuomioistuimen presidentin 10.11.2016 antamalla määräyksellä komissio v. Portugali (C-495/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:907) komission luovuttua kanteestaan.

41 Komissio ilmoitti 11.11.2016 unionin yleiselle tuomioistuimelle, ettei se vastustanut asian käsittelyn aloittamista uudelleen.

42 Unionin yleisen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtaja ilmoitti asianosaisille asian käsittelyn aloittamisesta uudelleen 1.12.2016 antamallaan päätöksellä.

43 Unionin yleinen tuomioistuin pyysi 20.12.2016 asianosaisia toimittamaan huomautuksensa tuomion 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-139/15 P, EU:C:2016:707), ja tuomion 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-140/15 P, EU:C:2016:708), vaikutuksesta käsiteltävään asiaan.

44 Komissio väitti 22.12.2016 päivätyllä kirjeellä toimittamissaan huomautuksissa, että unionin yleisellä tuomioistuimella oli tiedossaan kaikki tarvittavat seikat, jotta se voi antaa tuomion käsiteltävässä asiassa.

45 Samana päivänä toimitetulla kirjeellä Alankomaiden kuningaskunta ilmoitti unionin yleiselle tuomioistuimelle, ettei se halunnut esittää suullisia huomautuksia suullisessa pääkäsittelyssä, ja pyysi jälleen unionin yleistä tuomioistuinta ratkaisemaan käsiteltävän asian työjärjestyksensä 132 artiklan perusteella ja toteamaan, ettei komissio ole noudattanut asetuksen
N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

46 Belgian kuningaskunta ilmoitti 5.1.2017 päivätyllä kirjeellä ja Ranskan tasavalta 9.1.2017 päivätyllä kirjeellä yhtyvänsä näkemykseen, jonka mukaan komissio ei ollut noudattanut asetettua määräaikaa ja jonka mukaan riidanalainen päätös oli tällä perusteella kumottava.

47 Unionin yleinen tuomioistuin pyysi 10.3.2017 asianosaisia toimittamaan huomautuksensa siitä, että unionin yleinen tuomioistuin ottaa työjärjestyksensä 132 artiklan nojalla omasta aloitteestaan huomioon perusteen, jonka mukaan komissio on jättänyt noudattamatta olennaisia menettelymääräyksiä.

48 Alankomaiden kuningaskunta ja komissio toimittivat huomautuksensa 21.3.2017.

49 Komissio katsoi, että unionin yleinen tuomioistuin voi antaa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 132 artiklan nojalla määräyksen, jossa se toteaa, että kanne on selvästi hyväksyttävä. Myös Alankomaiden kuningaskunta katsoi, että unionin yleinen tuomioistuin voi ratkaista asian antamalla työjärjestyksensä 132 artiklan nojalla määräyksen, jossa se toteaa, että kanne on selvästi hyväksyttävä.

50 Samana päivänä Belgian kuningaskunta ilmoitti, että sen mukaan unionin yleisen tuomioistuimen oli otettava omasta aloitteestaan huomioon peruste, jonka mukaan komissio oli jättänyt noudattamatta olennaisia menettelymääräyksiä.

51 Ranskan tasavalta toimitti 22.3.2017 huomautuksensa, joiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin voi tässä tilanteessa antaa työjärjestyksensä 132 artiklan nojalla määräyksen, jossa se toteaa, että kanne on selvästi hyväksyttävä.

52 Alankomaiden kuningaskunta, jota tukevat Belgian kuningaskunta ja Ranskan tasavalta, vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

53 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen perusteettomana

– velvoittaa Alankomaiden kuningaskunnan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

54 Aluksi on katsottava, että Alankomaiden kuningaskunnan vaatimuksena on, että riidanalainen päätös kumotaan sitä koskevilta osin, koska Alankomaiden kuningaskunnan esittämät kanneperusteet liittyvät sen omaan tilanteeseen.

55 Työjärjestyksen 132 artiklassa määrätään, että jos unionin tuomioistuin tai unionin yleinen tuomioistuin on jo ratkaissut saman oikeuskysymyksen tai samat oikeuskysymykset, joita kanteen oikeudelliset perusteet koskevat, ja jos unionin yleinen tuomioistuin toteaa asiaa koskevat tosiseikat selvitetyiksi, se voi asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättämisen jälkeen ja asianosaisia kuultuaan todeta, että kanne on selvästi hyväksyttävä, ja ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jossa viitataan asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön.

56 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa työjärjestyksen 132 artiklan soveltamisedellytykset täyttyvät, ja päättää ratkaista asian käsittelyä jatkamatta.

57 Alankomaiden kuningaskunta, jota tukevat Belgian kuningaskunta ja Ranskan tasavalta, väittää ensinnäkin, että riidanalainen päätös on kumottava sillä perusteella, että se on tehty asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädetyn kuuden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen.

58 Komissio sen sijaan katsoo ensinnäkin, että asetus N:o 1083/2006 ei muodosta merkityksellistä oikeudellista kehystä rahoitusoikaisuja koskeviin päätöksiin sovellettavien menettelysääntöjen arvioimiseksi kautta 2007–2013 edeltävien ohjelmien osalta.

59 Komission mukaan merkityksellinen asetus menettelymääräysten noudattamisen tai noudattamatta jättämisen arvioimiseksi on asetus N:o 4253/88, jonka 24 artiklassa ei säädetä määräaikaa rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemiselle.

60 Komissio täsmentää myös, että mikäli asetusta N:o 1083/2006 kuitenkin voidaan soveltaa esillä olevassa asiassa, kyseisen asetuksen 100 artiklan 5 kohdassa säädetyt määräajat koskevat ainoastaan sellaisia ohjelmia, joiden täytäntöönpano on alkanut 1.1.2007 jälkeen, eikä niitä siten voida soveltaa kyseistä päivämäärää edeltäviin ohjelmiin.

61 Komission mukaan asetuksen N:o 1083/2006 105 artiklasta ilmenee lisäksi, että aiemman järjestelmän mukaisesti hyväksyttyihin yhteisrahoitettuihin hankkeisiin sovelletaan tätä aiempaa järjestelmää hankkeiden päättymiseen asti.

62 Komissio katsoo myös, että menettelymääräykset muodostavat kokonaisuuden, jota ei voida erottaa perustavanlaatuisista säännöistä, eikä asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyjä määräaikoja voida soveltaa takautuvasti.

63 Tässä yhteydessä on todettava, ettei Alankomaiden kuningaskunta esittänyt asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdan rikkomista koskevaa kanneperustetta kannekirjelmässä vaan vasta huomautuksissaan, jotka koskivat nyt käsiteltävän asian vaikutusta valituksesta annettuun tuomioon, joten sitä on pidettävä uutena perusteena.

64 Riippumatta siitä, voidaanko tällainen peruste ottaa tutkittavaksi vai ei, on kuitenkin todettava, että oikeuskäytännön mukaan asianomaiselle vastaisen päätöksen tekemistä koskevien menettelysääntöjen noudattamatta jättäminen merkitsee olennaisten menettelymääräysten rikkomista, joka unionin tuomioistuinten on otettava esiin jopa viran puolesta (ks. tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan muun muassa unionin tuomioistuinten työjärjestyksissä määrätyn kaltaisia erityistapauksia lukuun ottamatta unionin tuomioistuimet eivät voi perustaa ratkaisuaan oikeudelliseen perusteeseen, jonka ne ovat ottaneet huomioon omasta aloitteestaan, vaikka se olisikin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluva peruste, jolleivät ne ole kehottaneet asianosaisia ensin esittämään huomautuksensa kyseisestä perusteesta (ks. valituksesta annetun tuomion 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

66 Käsiteltävässä asiassa on ensinnäkin todettava rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemiseen sovellettavasta määräajasta, että unionin yleinen tuomioistuin kysyi asianosaisilta asiasta prosessinjohtotoimena unionin tuomioistuimen annettua tuomion, jolla kumottiin nyt käsiteltäviä rahoitusoikaisuja koskevat päätökset, jotka koskivat vuotta 2000 edeltävää rahoitusohjelmaa, ja otti omasta aloitteestaan huomioon, että komissio ei ollut noudattanut asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

67 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin toteutti toisen prosessinjohtotoimen tuomion 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-139/15 P, EU:C:2016:707) ja tuomion 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-140/15 P, EU:C:2016:708) seurauksena.

68 Näin ollen on todettava, että asianosaisilla oli mahdollisuus esittää huomautuksensa asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädetyn määräajan soveltamisesta.

69 Käsiteltävään asiaan sovellettavista säädöksistä on toiseksi muistutettava, että asetus N:o 4253/88 kumottiin 1.1.2000 alkaen asetuksella N:o 1260/1999. Viimeksi mainittu asetus kumottiin 1.1.2007 alkaen asetuksella N:o 1083/2006, joka puolestaan kumottiin 1.1.2014 alkaen asetuksella N:o 1303/2013.

70 Näin ollen on yhtäältä todettava, ettei asetusta N:o 1303/2013 voida soveltaa käsiteltävässä asiassa, koska riidanalainen päätös tehtiin vuonna 2009.

71 Toisaalta on niin, että vaikka asetuksen N:o 1083/2006 108 artiklan toisesta kohdasta ilmenee, että joitakin sen säännöksiä sovelletaan kaudella 2007–2013 toteutettuihin rahoitusohjelmiin, samassa asetuksessa säädetään, että sen 100 artiklaa, jossa vahvistetaan prosessuaaliset määräajat, sovelletaan 1.1.2007 alkaen täsmentämättä kuitenkaan, mitä rahoituskautta tämä koskee.

72 On vielä lisättävä, että asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklaa sovelletaan myös kautta 2007–2013 edeltäneisiin ohjelmiin noudattaen periaatetta, jonka mukaan menettelymääräyksiä on alettava soveltaa välittömästi niiden tultua voimaan (tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 98 kohta; tuomio 4.9.2014, Espanja v. komissio, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 98 kohta; tuomio 22.10.2014, Espanja v. komissio, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, 31 kohta; tuomio 4.12.2014, Espanja v. komissio, C-513/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:2412, 48 kohta ja tuomio 24.6.2015, Espanja v. komissio, C-263/13 P, EU:C:2015:415, 53 kohta; ks. vastaavasti myös valituksesta annetun tuomion 84 kohta).

73 Tämä oikeuskäytäntö vahvistettiin myös tuomiossa 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-139/15 P, EU:C:2016:707, 89 kohta) ja tuomiossa 21.9.2016, komissio v. Espanja (C-140/15 P, EU:C:2016:708, 89 kohta), mitä komissio ei ole kiistänyt.

74 Käsiteltävässä asiassa esillä oleva hallinnollinen menettely, jonka päätteeksi annettiin riidanalainen päätös Alankomaiden kuningaskunnalle rahoituskaudella 1994–1999 myönnetyn rahoitustuen määrän muuttamisesta, sijoittuu vuosiin 2004–2009.

75 Näin ollen komission olisi pitänyt noudattaa riidanalaista päätöstä tehdessään asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä kuuden kuukauden määräaikaa.

76 Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että kyseisen säännöksen mukaisesti komission on päätettävä rahoitusoikaisusta kuuden kuukauden kuluessa asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten kuulemisesta, mikäli kyseinen jäsenvaltio ei hyväksy komission alustavia päätelmiä. Jos kuulemista ei pidetä, kuuden kuukauden määräaika alkaa kahden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona komissio lähetti kutsun kuulemiseen.

77 Jos jäsenvaltio ei hyväksy komission alustavia päätelmiä, edellä mainittu määräaika alkaa siis aina tapauksen mukaan joko siitä päivästä, jona komissio lähetti kutsun kuulemiseen, tai siitä päivästä, jona kuuleminen pidettiin.

78 Käsiteltävän asian asiakirja-aineistosta ilmenee, että komissio kuuli Alankomaiden kuningaskunnan edustajia Brysselissä (Belgia) 23.2.2009.

79 Toisaalta on todettava, että riidanalainen päätös annettiin 23.12.2009, eli kymmenen kuukautta kuulemisen jälkeen, mitä komissio ei ole kiistänyt.

80 Näin ollen komissio ei ole noudattanut asetuksen N:o 1083/2006 100 artiklan 5 kohdassa säädettyä määräaikaa.

81 Tällä perusteella on todettava, että esillä oleva kanne on selvästi hyväksyttävä, ja riidanalainen päätös on kumottava siltä osin kuin se koskee Alankomaiden kuningaskuntaa.

Oikeudenkäyntikulut

82 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja vastapuoli on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkulut.

83 Belgian kuningaskunta ja Ranskan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) 23.12.2009 tehty komission päätös K(2009) 10712, jolla on alennettu Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) komission 18.12.1997 tekemän päätöksen K(97) 3742 (EAKR N:o 970010008) nojalla Interreg II/C -yhteisöaloiteohjelmalla ”Rein-Maasin tulvat” Belgian kuningaskunnalle, Saksan liittotasavallalle, Ranskan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle ja Alankomaiden kuningaskunnalle myönnettyä tukea, kumotaan siltä osin kuin se koskee Alankomaiden kuningaskuntaa.

2) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Alankomaiden kuningaskunnan oikeudenkäyntikulut.

3) Belgian kuningaskunta ja Ranskan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Annettiin Luxemburgissa 13 päivänä syyskuuta 2017.

E. Coulon
kirjaaja

D. Gratsias
jaoston puheenjohtaja